

VELENÍ VOJSKŮM

Jedním ze **základních principů vedení soudobého vševojskového boje** je pevné a nepřetržitě velení vojskům. Jen takové, s vytrvalostí při dosahování stanovených cílů, plnění přijatých rozhodnutí i uložených úkolů umožňuje nejefektivněji využívat možností vojsk při plnění bojových úkolů.

Velení vojskům je cílevědomá činnost velitelů, štábů, politických orgánů, náčelníků druhů vojsk a služeb, zaměřená na udržení stálé bojové pohotovosti útvarů a jednotek a na jejich řízení při plnění stanovených bojových úkolů.

Velení vojskům zahrnuje:

- nepřetržitě získávání, shromažďování, studium a hodnocení údajů o situaci,
- přijetí rozhodnutí,
- stanovení úkolů podřízeným,
- plánování boje,
- organizování a udržování součinnosti,
- organizování a plnění opatření ke zvýšení (udržení) bojové pohotovosti vojsk a zabezpečení jejich bojeschopnosti,
- politickou práci, bojové, speciální technické a týlové zabezpečení,
- organizaci systému velení,
- přímé řízení přípravy útvarů a jednotek k boji, stálou kontrolu plnění uložených úkolů a poskytování pomoci útvarům a jednotkám.

Základem velení je rozhodnutí velitele.

Velení vojskům musí zabezpečovat efektivní využívání bojových možností útvarů (jednotek) a úspěšné splnění úkolů ve stanovených lhůtách a za jakékoli situace.

Velení útvarům a jednotkám je založeno na těchto základních principech:

- nedílné velitelské pravomoci,
- centralizovaném velení, které poskytuje podřízeným možnost iniciativy při volbě způsobů plnění uložených úkolů,
- schopnosti dovedně hodnotit situaci, vyvozovat správné závěry a předvídat průběh událostí,
- znalosti podřízených, jejich morálních a bojových kvalit, umění opírat se o podřízené velitele,
- vysoké organizovanosti, operativnosti a tvořivosti v práci velitele a štábu,
- pevnosti a vytrvalosti při uvádění přijatých rozhodnutí a plánů do života,
- osobní odpovědnosti velitelů (náčelníků) za přijatá rozhodnutí, za použití podřízených útvarů (jednotek) a výsledky splnění uložených úkolů.

Velení vojskům musí být pevné, nepřetržitě, operativní a utajené.

Pro jeho uskutečňování se organizuje systém velení, který zahrnuje orgány velení, místa velení, spojovací soustavu a prostředky automatizace velení vojskům. **Systém velení** se musí vyznačovat vysokou bojovou pohotovostí a musí zabezpečovat možnost jak centralizovaného, tak decentralizovaného velení vojskům.

Práce velitelů a štábů při organizování boje závisí na konkrétní situaci, obdrženém úkolu a časových možnostech. Může se uskutečňovat **metodou souběžné** nebo **postupné** organizace boje, někdy **kombinací obou**.

Metoda souběžné organizace boje je základní metodou. Používá se při nedostatku času na přípravu boje. Organizace boje se zahajuje na nižších velitelských stupních ihned po vydání zámyslu boje nadřízeným velitelem (náčelníkem) a uskutečňuje se souběžně na základě jím vydaných předběžných bojových nařízení.

Jak vypadá **postup práce velitele** divize (pluku) při uplatňování této metody organizace boje.

Podmínkou k zahájení organizace boje je předběžné bojové nařízení nadřízeného velitele, po němž následuje:

- ujasnění úkolu,
- určení opatření, které je nutné ihned uskutečnit pro rychlou přípravu útvarů (jednotek) k plnění bojového úkolu,
- zpracování nebo schválení časového rozpočtu,
- vydání pokynů náčelníkovi štábu k orientaci zástupců velitele, náčelníků druhů vojsk a služeb a velitelů útvarů (jednotek) o nastávající činnosti, o organizaci průzkumu, době a způsobu práce v terénu a k přípravě podkladů nutných k rozhodnutí,
- zhodnocení situace,
- stanovení zámyslu boje a jeho předložení nadřízenému veliteli (náčelníkovi) ke schválení,
- seznámení zástupců a náčelníků druhů vojsk a služeb se zámyslem boje,
- vydání předběžných bojových nařízení útvarům (jednotkám).

Tím jsou vytvořeny optimální podmínky pro zahájení organizace boje u podřízených jednotek, zbraní a bojové techniky k nastávající činnosti.

Teprve po obdržení bojového rozkazu nebo bojového nařízení dokončí velitel organizaci boje splněním těchto opatření:

- dokončí své rozhodnutí na mapě,
- vydá bojový rozkaz,
- vydá pokyny k organizaci všestranného zabezpečení boje, k velení, politické práci a ke kontrole připravenosti útvarů (jednotek) k plnění bojového úkolu.

Po splnění těchto úkolů odjíždí velitel do terénu, kde uskuteční rekognoskaci, upřesňuje své rozhodnutí a úkoly útvarům (jednotkám) a organizuje součinnost. Při krajním nedostatku času může organizaci boje provádět na mapě nebo na plastickém stole. I v takovém případě však musí velitel divize (pluku) vždy hledat možnosti, aby rozhodnutí, úkoly útvarům (jednotkám) včetně organizace součinnosti upřesnil v terénu.

V případě, že je na organizaci boje dostatek času, používá se **metoda postupné organizace boje**. Ta se zahajuje na základě bojového rozkazu nebo bojového nařízení nadřízeného velitele (náčelníka). Při této metodě se boj organizuje

postupně na divizi, po jejím ukončení vydáním bojového rozkazu na stupni pluk a stejným způsobem postupně na dalších přidřizených stupních.

V tomto případě velitel divize (pluku) po obdržení bojového rozkazu nebo bojového nařízení

- ujasní si úkol,
- určí opatření, která je nutné ihned vykonat pro rychlou přípravu útvarů (jednotek) k plnění bojového úkolu,
- zpracuje nebo schválí časový rozpočet,
- vydá náčelníkovi štábu pokyny k orientaci zástupců velitele, náčelníků druhů vojsk a služeb a velitelů útvarů (jednotek) o nastávající činnosti, o organizaci průzkumu, době a způsobu práce v terénu a k přípravě podkladů nutných pro rozhodnutí,
- zhodnotí situaci,
- rozhoduje se podle mapy a rozhodnutí předloží nadřazenému veliteli (náčelníkovi).

Po jeho schválení vydá bojový rozkaz a pokyny k organizaci všestranného zabezpečení boje, velení, politické práce a ke kontrole připravenosti útvarů (jednotek) k plnění bojového úkolu. Potom odjíždí do terénu k vykonání rekonoskace, upřesnění rozhodnutí a úkolů útvarům (jednotkám) a organizuje součinnost.

Tyto metody organizace boje a posloupnost jejich plnění není správné brát jako dogma, vždy bude záležet na konkrétní situaci a době, která je k dispozici. Není možné pominout ani úroveň připravenosti a stupeň sladění velitele a jeho štábu.

Ve všech případech, nezávisle na použité metodě organizace boje, musí velitel a štáb pracovat tak, aby byla organizace boje ukončena včas a maximum času přitom zůstalo útvarům a jednotkám na přípravu k plnění uložených úkolů. Tato skutečnost musí být brána jako jeden z rozhodujících ukazatelů při posuzování procesu organizace boje na všech stupních velení.

Složitost soudobého boje, který si dnes nelze představit bez společného působení různých druhů vojsk, palebných a jiných prostředků, vyžaduje nepřetržitě a k jednotnému cíli vedoucí sladění úsilí všech sil a prostředků k dosažení úspěchu. Stále tudíž stoupá význam organizování a udržování součinnosti.

Otázky součinnosti jsme sledovali v průběhu spojeneckého cvičení Štít-84 i dalších vševojskových taktických cvičení. Zjištěné poznatky můžeme shrnout do dvou problémů. První je v často přetrvávající formálnosti řešení otázek součinnosti, projevující se v pouhém opakování již vydaných úkolů, málo účinném spojování manévru palbou a jednotkami, v nedostatečném využívání výsledků palebného ničení motostřeleckými a tankovými jednotkami apod.

Druhý je možné charakterizovat stručně tak, že pro řadu velitelů a příslušníků štábů je pojem součinnost jednorázovou činností, která se uskutečňuje před zahájením boje s tím zúženým pohledem, že podle tohoto „scénáře“ se bude vyvíjet situace na bojišti. Takový názor je nejen mylný, ale doslova nebezpečný. Jsem přesvědčen, že naopak v soudobém boji, který se bude projevovat mimo jiné např. prudkými změnami situace a nesmírnou dynamičností, musí být součinnost od zahájení boje nepřetržitě operativně upřesňována, v průběhu boje budou vznikat k řešení nové součinnostní otázky, a to tak závažné, že jejich okamžité a rozhodné řešení bude často rozhodovat o výsledku boje a splnění stanovených úkolů. Bude k tomu docházet i tehdy, kdy při organi-

zování součinnosti před zahájením boje budou brány v úvahu různé možnosti předpokládaného vývoje boje.

Považuji za nutné zvýraznit **hlavní zásady organizace součinnosti** stanovené Bojovým řádem:

- hlavní otázky součinnosti určuje velitel ve svém rozhodnutí a ukládá je podřízeným při vydávání úkolů,
- součinnost se organizuje zpravidla v terénu na viditelnou vzdálenost, na plastickém stole nebo na mapě vždy do celé hloubky bojového úkolu,
- při organizaci součinnosti se postupně řeší způsoby použití sil a prostředků počínaje vševojskovými útvary (jednotkami), v jejichž prospěch se součinnost organizuje, a rozehrávají se předpokládané základní taktické situace,
- v průběhu organizace součinnosti se musí velitel přesvědčit, zda podřízení správně pochopili uložené úkoly a způsoby jejich plnění,
- velitel určuje jednotný systém varovných signálů, signálů pro vzájemné rozpoznávání a udávání cílů,
- součinnost se uskutečňuje **nepřetržitě** v celém průběhu boje a při narušení se ihned obnovuje, v průběhu boje se upřesňuje a při náhlých změnách situace se organizuje nově,
- otázky součinnosti podrobně zpracovává štáb divize (pluku) při přípravě boje a uvádí je v **plánové tabulce součinnosti**, v plánech bojového použití druhů vojsk a v plánech zabezpečení boje,
- vykonavatelům se předávají při stanovení úkolů a organizace součinnosti.

Bojový řád stanoví dvě metody organizace součinnosti — **metodu pokynů velitele divize (pluku), nebo metodu odpovědí podřízených na dotazy velitele.**

Volba metody organizace součinnosti bude závislá na schopnostech a zkušenostech velitele, úrovni připravenosti a sladění štábu. Značnou úlohu při volbě metody organizace součinnosti však bude mít faktor času. Bude-li času dostatek, bude součinnost organizována zpravidla metodou pokynů. Je však třeba podotknout, že tato metoda je na druhé straně nesmírně náročná a vyžaduje od velitele bezpodmínečnou znalost a přehled o situaci, znalosti o možnostech druhů vojsk a jejich využití, dostatek zkušeností, schopnost rychlého rozhodování apod.

V každém případě při použití obou metod je velitel při organizaci součinnosti povinen:

- sladit úsilí vojsk ve prospěch útvarů (jednotek), které plní úkol na směru hlavního úderu (soustředění hlavního úsílí),
- dosáhnout, aby všichni velitelé jednotně pochopili cíl boje, bojový úkol a způsob jeho splnění,
- podle charakteru možné činnosti nepřítele určit a sladit varianty činnosti útvarů (jednotek),
- určit varovné signály, signály pro velení a součinnosti.

V článku jsem se snažil shrnout některé ze zásad velení vojskům na stupni divize, pluk. Touto problematikou se musíme soustavně zabývat, protože úspěšné velení vojskům bude jednou z podmínek k dosažení vítězství v soudobém boji. Nemluvě o tom, že se v současné době začneme vážně zabývat i problematikou automatizace na taktickém stupni objasňováním připravovaného polního automatizovaného systému velení PASUV.